

25424 Geestelijke gezondheidszorg
Nr. 715 Brief van de staatssecretaris van
 Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Den Haag, 26 november 2024

De afgelopen periode zijn in de Tweede Kamer meerdere keren de methode “applied behavioural analysis” (hierna: ABA) en afgeleiden van deze behandelmethoden aan bod gekomen.

De aanleiding voor de aandacht voor dit onderwerp waren schrijnende verhalen van ervaringsdeskundigen die nare ervaringen hebben gehad met ABA methoden. Zo werd de methode soms ingezet om gedrag dat bij autisme hoort af te leren of kregen jongeren te maken met vrijheidsbeperkende maatregelen. Het raakt mij dat jongeren dergelijke ervaringen hebben gehad. Jongeren verdienen kwalitatief goede zorg en moeten zich veilig voelen in een behandelsetting. Ik zet mij in voor een neurodiverse samenleving waarin iedereen zichzelf kan en mag zijn.

Terecht is hier ook aandacht voor gevraagd in de Tweede Kamer. Er zijn mondelinge vragen gesteld over dit onderwerp door D66 en schriftelijke vragen door verschillende fracties. Afgelopen september heeft uw Kamer tevens een schriftelijk overleg gevoerd over ABA. Ook tijdens het afgelopen wetgevingsoverleg op maandag 11 november jl. zijn er door leden van de fracties van GroenLinks-PvdA, D66 en de PVV vragen gesteld over ABA.

Tegelijkertijd zijn er over ABA wisselende beelden. Zo kwam naar boven, uit het onderzoek van het Nederlands Autisme Register en gesprekken die mijn voorganger heeft gevoerd, dat er ook volwassenen zijn die positief waren over hun ABA behandeling. Ook ouders wiens kinderen recent ABA hadden gekregen bleken vaker positief dan negatief over ABA en afgeleide behandelingen. Ik vind het van belang dat professionals, aanbieders en andere betrokkenen zich baseren op beschikbare en betrouwbare kennis over ABA en dat er gesprekken worden gevoerd hierover.

In de antwoorden op het verslag van het schriftelijk overleg dat uw Kamer heeft gevoerd, heb ik daarom aangegeven dat ik het Nederlands Jeugd instituut (hierna: Nji) heb gevraagd om de beschikbare kennis, praktijkervaring en ervaringsdeskundigheid over ABA bij elkaar te brengen en de bevindingen te delen. Het Nji werkt hiertoe nauw samen met het landelijk kenniscentrum LVB en het kenniscentrum Kinder- en Jeugdpsychiatrie.

Door middel van deze brief wil ik de leden van de Tweede Kamer graag informeren over de laatste stand van zaken op deze vraag aan het Nji. Het Nji heeft inmiddels met verschillende professionals, kenniscentra en betrokkenen gesproken, waaronder de LBVSO en de Nederlandse Vereniging voor Autisme (NVA). Het Nji constateert dat er wisselende beelden en signalen zijn en dat er behoefte is aan duidelijkheid. Met het Nji is daarom afgesproken dat zij in het voorjaar met een kennisproduct komt over ABA. Wat voor product dat precies wordt, hangt af van de uitkomsten van hun onderzoek en de behoeften in het veld. Gedacht kan worden aan een handreiking voor professionals of een kennisdossier.

Daarnaast brengt het Landelijk kenniscentrum LVB in samenwerking met het kenniscentrum Kinder- en Jeugdpsychiatrie het huidige zorgaanbod voor de doelgroep jongeren met autisme en een (licht) verstandelijke beperking in kaart. Dit doet zij n.a.v. een signaal van de NVA dat het zorgaanbod voor deze doelgroep beperkt is. Deze inventarisatie wordt ook in het voorjaar van 2025 opgeleverd.

Ik vind het van groot belang dat er kwaliteitsverbetering plaatsvindt in de jeugdzorg. Daarom zijn er met de Hervormingsagenda Jeugd afspraken gemaakt om de kwaliteit in de jeugdzorg te verbeteren. Dat geldt voor de jeugdzorg breed, en dus ook voor ABA. Eind dit jaar zal er een leeragenda worden opgesteld door de werkorganisatie 'Kwaliteit en Blijven Leren', die een analyse heeft uitgevoerd op de bestaande brede richtlijnen, zorgstandaarden en kwaliteitskaders. Op basis van deze leeragenda wordt geprioriteerd waar professionals, aanbieders en andere betrokkenen de komende jaren aan gaan werken om de jeugdhulp te verbeteren; daarmee wordt het handelingsperspectief van professionals en cliënten versterkt en de hulp en ondersteuning aan jeugdigen verbeterd.

Ik hoop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

De staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
V.P.G. Karremans